

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

KTO LUB CO CHCE NAS ZNIEWOLIĆ? WSPÓŁCZESNE FORMY ZNIEWOLENIA NA
PODSTAWIE *METROPII* TARIKA SALEHA

SCENARIUSZ DLA NAUCZYCIELA

Przedyskutujcie:

- Czy chcielibyście w zamian za pełne, powszechne bezpieczeństwo i dobrobyt, być pod ciągłą obserwacją (system kamer, chipy)?
- Co uważacie za współczesne formy zniewolenia?
- Czy czujecie się wolni. Jeśli nie, dlaczego? – *próba zbierania materiałów do zdefiniowania terminu WOLNOŚĆ OSOBISTA.*

Zapisz

1. **Spróbujcie zdefiniować termin WOLNOŚĆ OSOBISTA, WOLNOŚĆ JEDNOSTKI** -praca w niewielkich 2,3 osobowych grupach, aby nie burzyć przebiegu zajęć.
2. **Porównajcie zawartość waszych definicji. Uzupełnijcie o elementy, których nie zawiera Wasz termin. Stwórzcie wspólną dla całej klasy. Zapiszcie ją na tablicy, arkuszu papieru.**

Wywnioskuj

3. ***Czy łatwo było stworzyć wspólny dla wszystkich termin WOLOŚĆ OSOBISTA, WOLNOŚĆ JEDNOSTKI? Dlaczego tak lub dlaczego nie? – jeden z wniosków może doprowadzić do myślenia, że pomimo osobistych różnic, pewne zachowania, podstawowe potrzeby człowieka są rozumiane w sposób uniwersalny.***
4. ***Porównajcie Wasze definicje z zapisanymi w dostępnych słownikach.***

A oto zapis haseł ze „Słownika języka polskiego”

Wolność

- «niezależność jednego państwa od innych państw w sprawach wewnętrznych i stosunkach zewnętrznych»
- «możliwość podejmowania decyzji zgodnie z własną wolą»
- «życie poza więzieniem, zamknięciem»
- «prawa obywateli wyznaczone przez dobro powszechne, interes narodowy i porządek prawny»
- **wolność osobista** «prawo do swobodnego przenoszenia się z miejsca na miejsce i prawo niepodlegania uwięzieniu bez wyroku sądu»
- **wolność słowa** «prawo do swobodnego wypowiedzania swoich myśli»
- **wolność sumienia** «prawo do swobodnego wyboru przekonań, poglądów, wyznawanej religii itp.»
- **wolność wyznania** «prawo do swobodnego wyboru religii»
- **wolność zgromadzeń** «prawo do swobodnego organizowania zebrań publicznych»
- **wolności obywatelskie** «sformułowane przez konstytucję i ustawodawstwo zobowiązanie władzy państwowej do nieingerowania w określone sfery życia osobistego i publicznego obywateli»

Pomyśl i wywnioskuj

5. ***Z definicji wolności obywatelskiej wynika, że państwo może ingerować w niektóre sfery życia. Na podstawie obejrzanego filmu ustal, jaki był powód tej ingerencji i jakie miał przynieść rezultaty – możliwe odpowiedzi :próba uniknięcia niepokojów społecznych ze względu na pogarszającą się sytuację gospodarczą(komunikacja***

publiczna), kontrola nad dystrybucją dóbr (jedzenie, odzież) i czerpanie z tego korzyści, chęć władzy nad człowiekiem.

6. **Jakich środków używa się (na podstawie filmu, literatury, osobistych obserwacji), aby ograniczyć wolność człowieka.** – możliwe odpowiedzi: definiowanie wspólnego wroga (np. zagrożenie terroryzmem, wojną), manipulacje medialne (reklama, wielokrotnie powtarzane fałszywe informacje), zabieranie swobód obywatelskich pod pozorem zapewnienia bezpieczeństwa (my zabieramy część wolności w zamian za twoje bezpieczeństwo), centralizacja władzy – ograniczanie samorządności, osłabianie więzi międzyludzkich, zmniejszanie wartości rodziny, tradycji, propagowanie donosicielstwa, celowe zmiany autorytetów

Przeczytaj i zapisz

7. **Zapoznaj się z fragmentem artykułu A. Nierackiej i wymień środki artystycznego wyrazu w filmie.**

Do rozumienia przekazu audiowizualnego, jakim jest film, potrzebna jest znajomość reguł języka, jakim się posługuje, znajomość konwencji filmowych niosących przecież określone znaczenia. Tworzywem sztuki filmowej są obrazy, słowa, muzyka, efekty akustyczne. Skoro tak chętnie rozprawiamy o konwencjach **przedstawienia** teatralnego, wymieniając podstawowe cechy **sztuki teatru: ograniczoną przestrzeń sceniczną, umowność dekoracji, statyczność w przedstawianiu zdarzeń (ograniczony ruch aktorów), prymat wypowiedzanego tekstu literackiego** – to winniśmy pamiętać i podkreślać istotne cechy **przedstawienia** filmowego. **Sztuka filmowa oferuje możliwość poszerzenia przestrzeni, autentyzm miejsca akcji, dynamizm, ruch w przestrzeni i czasie (praca kamery, rola montażu), różne możliwości pokazywania człowieka i zdarzeń**

(plany, punkty widzenia, ruchy kamery), istotną rolę efektów dźwiękowych i muzyki.

Agnieszka Nieracka : Środki filmowego wyrazu jako zestaw warunkowanych kulturowo reguł porozumienia pomiędzy odbiorcą a twórcą przekazu

8. Przeczytaj opis filmu z filmweb oraz fragment artykułu Barbary Hollender. Wypisz, jakimi nowatorskimi metodami posłużyli się twórcy Metropii i jakich użyli środków artystycznego wyrazu.

Wyprodukowana przez Zentropę, firmę Larsa von Triera, mroczna opowieść fantastyczno-naukowa, rozgrywająca się w Europie przyszłości, w której gigantyczna sieć metra łączy ze sobą najodleglejsze zakątki kontynentu. Ten "nowy wspaniały świat" skrywa jednak przerażającą tajemnicę... "Metropia" opowiada o rozgrywającej się obecnie kulturalnej rewolucji - ciągłej obserwacji, podglądactwie i paranoi. *To nie tylko film, lecz także sposób postrzegania rzeczywistości z nowej perspektywy. Tworzymy nowy punkt odniesienia - mówi reżyser. Podrasowaliśmy wykończenia i tekstury w „Metropii”, by wzmocnić iluzję rzeczywistości - obraz jest ostrzejszy, a dźwięk lepszy. A jeśli udało mi się osiągnąć zamierzony efekt, wrażenie to nie opuści widzów jeszcze na długo po wyjściu z kina. Choć wymyśliliśmy na potrzeby tego filmu nowy styl estetyczny i nową technikę animacji, to moim głównym celem zawsze było opowiedzenie historii Rogera - bohatera "Metropii". Uważam, że jego opowieść niesie ze sobą bardzo silny przekaz: jeśli nie jesteś wolny we własnej głowie, to nigdzie nie będziesz -* dodaje Tarik Saleh. W "Metropii" użyczyli głosów tacy aktorzy jak Vincent Gallo ("Arizona Dream"), Juliette Lewis ("Co gryzie Gilberta Grape'a?", "Urodzeni mordecy") oraz Udo Kier.

Film miał swoją światową premierę na ubiegłorocznym festiwalu w Wenecji, gdzie otrzymał nagrodę za pionierskie efekty.

WWW.filmweb.pl

Fragment artykułu *Animacja podbija świat*

Podczas weneckiej Mostry „Metropia” otwierała sekcję Tygodnia Krytyki. Teraz obraz Tarika Saleha obejrzą uczestnicy Warszawskiego Festiwalu Filmowego. Saleh jest Szwedem o egipskich korzeniach, synem znanego animatora.

– *Obserwując żmudną pracę ojca, przyrzekłem sobie, że nie pójdę jego śladem*
– opowiada twórca „Metropii”. – *Ale zacząłem robić krótkie filmiki rysunkowe i wciągnęło mnie.*

Saleh zajmował się sztuką graffiti, jego murale zachowały się do dzisiaj na zachodnich przedmieściach Sztokholmu. Jest też współzałożycielem firmy Atmo Animation, autorem około 30 kreskówek. Wiele nagród zdobyły dokumenty „Gitmo – Nowe prawa wojny” oraz „Sacrificio – Who Betrayed Che Guevara”.

„Metropia” to jego pierwsza animacja długometrażowa. Jej akcja toczy się w 2024 roku. Ponurym światem, w którym zabrakło paliwa, rządzi wielka kompania Trexx, właściciel podziemnej kolei oplatającej całą Europę. Bohater filmu Roger Olafsson jest skromnym człowiekiem. Jego bunt polega na tym, że jeździ po wyludnionym mieście rowerem, ale gdy jego pojazd zostaje zniszczony, też musi przesiąść się do metra. To początek filmu, który staje się opowieścią o mechanizmach władzy, tyranii i manipulacji społecznej. Bo Roger zdaje sobie sprawę, że całe jego życie jest kontrolowane przez Wielkiego Brata.

– *Dla mnie to nie jest film o przyszłości, lecz o teraźniejszości* – mówi Saleh. – *W swojej wymowie przypomina mi inny szwedzki film – głośną „Videokrację” – dokument o imperium Silvo Berlusconi, polityka, który robi to, co robi, bo może sobie na to pozwolić. Rządzący grają ze społeczeństwem. Posuwają się coraz dalej w swojej władzy. I od nas zależy, gdzie będzie granica ich samowoli. „Metropia” jest głosem na temat demokracji. Chciałem przypomnieć, że każdy człowiek ma obowiązek przeciwstawienia się tyranii.*

Ożywione zdjęcia

„Metropia” jest bardzo ciekawa plastycznie. W szarej rzeczywistości poruszają się niemal realistyczne postacie. Ich twarze przypominają ożywione zdjęcia. Ale jest w nich coś sztucznego: nie mają mimiki, są jakby martwe. Głosu użyczają bohaterom znakomici aktorzy – Stellan Skarsgaard, jego syn Alexander, Vincent Gallo, Juliette Lewis.

– *To świetna robota* – żartuje Stellan Skarsgaard. – *Nie musiałem ciągnąć rodziny na kilka miesięcy na drugi koniec świata. Tarik dał mi ogromną swobodę i pozwolił na kreatywność, jakiej rzadko oczekują ode mnie filmowcy amerykańscy.*

O wolności mówi też Saleh.

– W kinie aktorskim reżyser jest kontrolowany przez producenta – mówi. – Tutaj mogłem podążyć za swoimi fantazjami. Dziś odczuwam największą satysfakcję, gdy widzowie mówią mi, że i oni przeglądają się w bohaterach filmu. Animacja podbija świat Barbara Hollender

9. **Zredaguj Słowniczek pojęć** – w karcie pracy dla ucznia, dołączona jest karta do kaligrafii z imieniem, nazwiskiem i datą. Może powstać z całego cyklu mała książeczka.

Słowniczek pojęć

Science – fiction = popularno – naukowy –

Animacja długometrażowa –

Tyrania-

Manipulacja-

Kreatywność-

Paranoja-

Murale-

Imię ucznia _____	Data _____

10. **Odszukaj podobne motywy w innych tekstach kultury .np.**
(Matrix, nowy, wspaniały świat – Huxleya, Folwark zwierzęcy – Orwell)

ZADANIE NA TEN MIESIĄC

Swoje prace przynieś do kina Echo lub wyślij na adres: kino@jarocin.pl
Przedstawimy ją na stronie na stronę internetowej Szkolnej Akademii
Filmowej www.akademia.jarocin.pl

Zaprojektuj

**ZADANIE – PROJEKTOWANIE KOSZULEK Z HASŁAMI ODNOŚZĄCYMI SIĘ DO WOLNOŚCI I
DOSTRZEGANIA SYTUACJI, GDY MA BYĆ LUB JEST ZAGROŻONA.**

Napisz

ESEJ – JA I MOJA WOLNOŚĆ OSOBISTA.

OPRACOWAŁA MONIKA KULA